

Goed bij de tijd blijven, drijvende kracht in bijna 100 jaar pootgoedteelt

De pootgoedonderneming van de familie Ryckaert uit Assenede is een begrip in België, en ook voor vele sectorgenoten in Nederland zijn zij geen onbekenden. Met al bijna een eeuw kennis en ervaring aardappelvermeerdering is dat ook niet vreemd. Goed bij de tijd blijven is de drijvende kracht in de bedrijfsvoering, wat terug te zien is in de investeringen zoals in druppelirrigatie en precisietechnieken voor onkruidbestrijding.

Andreas (r) en Francis Ryckaert.

Goed bij de tijd blijven, drijvende kracht in bijna 100 jaar pootgoedteelt

Daar waar, komende uit de richting van het Zeeuws-Vlaamse Sas van Gent, het landschap en wegenstelsel plots verandert in een typerend Belgisch Vlaamse aanblik, is het landbouwbedrijf van de familie Ryckaert gevestigd. Vlak voor een scherpe bocht naar links aan een licht slingerende en in beton gegoten smalle landweg vanuit het grensdorp Assenede, ligt achter het hoge groen de bakermat van de pootgoedonderneming. Al vier generaties achtereenvolgend vindt hier namelijk vermeerdering en afzet plaats van het inmiddels belangrijkste voedingsgewas uit België: *de patat*, oftewel de aardappel. Andreas Ryckaert drijft hier sinds een jaar of acht, als vertegenwoordiger van de jongste generatie, in nauwe samenwerking met vader Dirk vandaag de dag de pootgoed-business. En sinds kort, het bloed kruipt waar het niet gaan kan, is ook zijn jongere broer Francis hier als zelfstandig helper (zzp'er) aan de slag gegaan.

Nog steeds flink aandeel Bintje

Het is na de eerste begroeting en kennismaking op het erf al onmiddellijk duidelijke

Het is na de eerste begroeting en kennismaking op het erf al onmiddellijk duidelijk dat op deze plek alles naar poters ademt.

lijk dat op deze plek alles naar poters ademt. Niet raar, want overgrootvader Achiel was vanuit het nabijgelegen Boekhoute een kleine eeuw geleden al actief met de teelt van het uitgangsmateriaal. Het 'virus' is sindsdien niet meer uit de familie-aderen verdwenen, vertelt de jonge ondernemer vol passie. Dat begon destijds met het roemruchte Bintje, het ras dat tot voor kort nog overheerste in de Vlaamse aardappelteelt. Inmiddels is het ras in rap tempo verworden tot een niche, maar nog niet bij de Ryckaerts. "Wij hebben ieder jaar nog

altijd zo'n 15 hectare in de vermeerdering." Op het 80 hectare tellende pootgoedareaal is dat nog steeds een aanzienlijk aandeel. Wel flink veranderd, is de manier waarop de vermeerdering plaatsvindt. "Tot een vijftiental jaar terug kochten we nog uitsluitend S'en aan om te vermeerderen, deels ook uit Nederland. Ondertussen gaan we voor steeds meer rassen aan de slag met miniknollen. Dat doen we tegenwoordig ook voor het ras Bintje. Alleen wanneer nodig en afhankelijk van de vraag, kwaliteit en de prijs kopen we nog bij." Vooral het laatstgenoemde argument hebben de Ryckaerts doen besluiten de vermeerdering vanuit miniknollen op te pakken. Doordat er de laatste jaren maar relatief weinig basispootgoed van Bintje wordt vermeerderd, fluctueren de prijzen sterk. In jaren van een tekort zijn de prijzen torenhoog. Dat is nog niet eens het grootste probleem, omschrijft Ryckaert. "Je krijgt daardoor tegelijkertijd te maken met minder kwalitatieve partijen en daar passen we voor." Niet alleen de vermeerdering is opgeschaald, ook de teelt. Dat gaat ook op voor de

Rondom het bedrijf in Assenede zijn percelen vrijgehouden om in een 1-op-5-rotatie stammenteelt voor diverse rassen mogelijk te maken met inzet van druppelirrigatie.

Goed bij de tijd blijven, drijvende kracht in bijna 100 jaar pootgoedteelt

Als bron voor de druppelirrigatie is aan de rand van het erf een vijver aangelegd voor opslag van al het hemelwater dat op de daken van de diverse bedrijfsgebouwen valt.

andere rassen die de familie teelt. Als vrije rassen zijn dat naast Bintje, Agria, Première, Anosta, Frieslander en Spunta. Dit vijftal omvat 65 procent van het pootgoedareaal. De overige 35 procent is ingevuld met contractteelt van een aantal rassen voor het Belgische pootgoedhandelshuis Binst uit Grimbergen en Schaap Holland. Daaronder vallen voor Binst onder meer de vrije rassen Charlotte en Spunta, aangevuld met monopolierassen zoals Alegria, Agila, Linus en Swing. Voor Schaap Holland telen de Ryckaerts het ras Amora.

Druppelirrigatie voor stammenveld

De reeds aangestipte opschaling en modernisering van de teelt is onder meer terug te zien in de recente investeringen in irrigatie, laat Ryckaert junior zien. Rondom het bedrijf in Assenede zijn percelen vrijgehouden om in een 1-op-5-rotatie stammenteelt voor diverse rassen mogelijk te maken met inzet van druppelirrigatie. Als bron hiervoor is aan de rand van het erf een vijver aangelegd voor opslag van al het hemelwater dat op de daken van de diverse bedrijfsgebouwen valt. Een volle vijver kan 2000 kuub water bergen. Naast de vijver is een lavaveldje aangelegd om het irrigatiewater te vrijwaren van algengroei. Daarvoor is eveneens een pomp gemon-

teerd die bijna continu 10 kuub water per uur vanuit de vijver in het lavaveldje laat vloeien, waar het vervolgens lang-

zaam in zakt en weer terug naar de vijver sijpelt. De totale investering is deels gesubsidieerd onder een (VLIF/Pop3) demoproject waarin onder meer het Proefcentrum voor de aardappel- en die van de groenteteelt (PCA en PCG), Inagro en de Bodemkundige Dienst van België aan deel hebben genomen. In 4 hectare van het in totaal 9 hectare tellende stammenveld zijn de druppel-slangen met eigen mechanisatie aangelegd. Dit om vooral de miniknollen en de jongste stammen te kunnen bevoelen. De miniknollen groeien onder bescherming van vliesdoek om bladluizen af te weren. Druppelirrigatie en stammenteelt gaan volgens Ryckaert prima, want het is kleinschalig. "De aanleg in grotere velden kost erg veel tijd. Wanneer je net als dit jaar voor enkele weken uitgeregend bent, loop je gelijk ver achter op schema met andere werkzaamheden. Dat hebben we ervaren in de uienteelt waarin we, dit jaar voor het eerst, in samenwerking met Van Iperen uit Westmaas druppelirrigatie

BEDRIJFSGEGEVENS FAMILIE RYCKAERT

De familie Ryckaert runt een akkerbouwonderneming in de Zeeuws-Vlaamse grensstreek in de buurt van Sas van Gent. Bijna honderd jaar geleden, in 1924 om precies te zijn, was het Achiël Ryckaert die aan de slag ging met aardappelvermeerdering in Boekhoute. Zijn zonen Miel en André zetten deze specialisatie door, waarbij André zich later vestigde in Assenede. In de jaren 90 nam zijn zoon Dirk (huidig voorzitter van het Vlaamse Verbond van Pootgoedtelers) de onderneming over. En inmiddels is met Andreas en Francis de vierde generatie hier aan de slag. Het pootgoedareaal bedraagt dit seizoen 80 hectare. Dat teelt de familie op eigen gronden, aangevuld met huurpercelen om aan een ruime teeltrotatie te kunnen voldoen. De gronden zijn deels gelegen rondom de hoofdvestiging in Assenede, met een ander deel in de nabijheid van de tweede vestiging in het Zeeuws-Vlaamse Waterlandkerkje. Ze telen de poters zoveel mogelijk in een 1-op-5-rotatie, wat ook prima past in het totale bedrijfsareaal. De laatste jaren proberen de Ryckaerts zoveel mogelijk de totale vermeerdering van rassen op te pakken, te beginnen uit miniknollen. Nu al betreft dat bijna driekwart van het totaal. Het gros van het pootgoedareaal, 65 procent, omvat eigen teelt en afzet van vrije rassen. De rest is contractteelt voor pootgoedhandelshuis Binst uit Grimbergen. Andere gewassen in het bouwplan zijn suikerbieten, wintertarwe (waarvan 6 hectare Camp Remy baktarwe voor Delhaize), zaaiuien, bruine bonen, maïs, graszaad en bloemenzaad.

hebben aangelegd. Een werk als het definitief aanfrozen van de aardappelruggen is daarmee op enkele percelen vertraagd. We hadden het werk daardoor niet tijdig voor de regenperiode in mei af.” Dit was onder meer het geval op enkele pootgoedpercelen van de familie op Nederlands grondgebied.

Halve doseringen

Vanuit de oorsprongsvestiging in het Vlaamse Assenede is het 25 minuten rijden naar de later bijgekochte boerderij vlak bij het Zeeuws-Vlaamse Waterlandkerkje. Daar is het Andreas' broer Francis die op het late tijdstip nog kaarsrechte ruggen in het reeds gepote aardappelveld trekt. Het eerste groen komt al boven, hoogste tijd dus voor de definitieve rugopbouw met de Grimme rijenfrees. Achter deze machine hangt een Loofdoes rijenspuit van Agricult, nog een voorbeeld van een recente investering waarmee de pootgoedteelt op een hoger niveau is gebracht. “Het mooie van een Loofdoes is dat je bodemherbiciden op de vochtige net gefreesde grond spuit. Dat is ideaal voor de werking, en dat maakt het ook mogelijk om de hoeveelheid middel te halveren. We gebruiken nu een combinatie van de producten Challenge en Arcade. De normale dosering is 2 liter Challenge en 4 liter Arcade per hectare en wij spuiten dus maar de helft”, legt Andreas enthousiast uit. “Hoe minder water je daarbij gebruikt, hoe beter, en dan kun je met één tank ook meer hectaren spuiten. We zien dat 30 liter per hectare het beste spuitresultaat geeft. Bij 40 liter per hectare komt al snel wat meer nevel tegen de beplating en dan druipt het hierlangs af, wat dus onnodig verlies is”, ervaart Ryckaert.

“Het mooie van een Loofdoes is dat je bodemherbiciden op de vochtige net gefreesde grond spuit. Dat is ideaal voor de werking, en dat maakt het ook mogelijk om de hoeveelheid middel te halveren.”

Slijptol en lasapparaat

Voor een ideale werking hebben ze de spuitinrichting echter flink aangepast aan eigen wensen. Aanleiding is verstoppingen die vorig jaar optraden, net na aanschaf van de Loofdoes. Het dan gebruikte middel zakte snel uit. Daardoor raakten leidingen en filter verstopt. Bijkomend probleem is dat bij reiniging van het filter de drab op het kastje met de verdringerpompjes

Francis is erg handig met slijptol en lasapparaat en heeft de Loofdoes op diverse punten aangepast.

Goed bij de tijd blijven, drijvende kracht in bijna 100 jaar pootgoedteelt

stroomde, omdat deze daarboven gemonteerd zat. "Dat kastje zat in onze ogen toch al op een verkeerde plek, omdat we vanuit de trekker de werking hiervan niet konden controleren. Het heeft ook geen elektronische signalering van functioneren of hapering, het bedieningskastje vanuit de trekker geeft geen enkele terugkoppeling. Dus hebben we het hele zaakje aangepast. Francis is erg handig met slijptol en lasapparaat", lacht Andreas. Voor een betere werking is allereerst een zwaardere roepomp gemonteerd die via de onderzijde aanzuigt in plaats van de bovenzijde. "Het grote filter hebben we verwijderd en vervangen door een klein filter in de leiding. Het kastje met de vier verdringerpompjes hebben we goed zichtbaar aan de zijkant van de tank gemonteerd. Zo kunnen we vanuit de cabine de pompjes zien draaien en in de gaten houden of de boel functioneert. Ook is nog eigenhandig een iets grotere schoonwatertank naast de middelentank gemonteerd om aan het eind van een bespuiting voldoende water beschikbaar te hebben om de leidingen netjes door te spoelen. Nog een extra voorziening is de montage van

Het kastje met de vier verdringerpompjes is goed zichtbaar aan de zijkant van de tank gemonteerd om in de gaten houden of de boel functioneert.

De constructie van de sporentrekkers ook geheel aangepast om uitklappen in de beperkte ruimte tussen de frees en de Loofdoes mogelijk te maken.

een fustreiniger. Die is, om makkelijk te kunnen werken, vlak bij de vulopening aangebracht."

Investering snel terugverdiend

Om de Loofdoes makkelijk af en aan te kunnen koppelen, is op de rijenfrees een hefinrichting gemaakt. Maar nog een andere aanleiding hiervoor is het kunnen uitklappen van de sporentrekkers voor het aanleggen van rijpaden. De hefboek maakt het eveneens makkelijker om de juiste (spuit)hoogte in te stellen, zodat de Loofdoes mooi op de ruggen aansluit. Zo stelt de bespuiting zelfs bij matige wind geen problemen. Overigens is de constructie van de sporentrekkers ook geheel aangepast om uitklappen in de beperkte ruimte tussen de frees en de Loofdoes mogelijk te maken. Met de aanpassingen zijn de broers nu zeer tevreden over de werking. "Er zit een apart gps-kastje bij, wat goed werkt en de aanpassing van dosering aan de rijnsnelheid werkt eveneens goed", vertelt Andreas. Met de aanschaf van de precisiespuit was 9.000 euro gemoeid. Die investering denken de Ryckaerts snel terug te kunnen verdienen met een flinke besparing op middelen. En het bespaart ook arbeidstijd, want er is geen aparte onkruidbestrijding meer nodig in de pootaardappe-

len. Nog een reden om te investeren in de Loofdoes is de brede inzet. De precisiespuit gebruiken ze ook voor de loofdoding in combinatie met een loofklapper. Daarbij is eveneens sprake van het voordeel van minder middelgebruik. En een vrij recente toepassing is het spuiten van de herbicide Bonalan, dat ze toepassen in de teelt van bloemzaden en bruine bonen. Ook hierin passen de Ryckaerts halve doseringen toe.

Water uit eigen bron

Terwijl Francis weer verder zijn baantjes trekt in het pootgoedgewas, laat Andreas snel nog even de laatste investering in de beregeningsinstallatie zien. "We hebben enkele jaren geleden laten onderzoeken of het mogelijk was om een bron te slaan. Daaruit bleek dat hier voldoende zoet water aanwezig is voor beregening en eventueel druppelirrigatie. Vervolgens hebben we hier op de locatie in Waterlandkerkje een buizenstelsel aangelegd om vanuit drie punten water te kunnen tappen. Daar hebben we inmiddels al veel profijt van gehad", zegt hij tevreden bij een van de nieuwe pompen. ●

Leo Hanse